



Styret i OSLO PENSJONSFORSIKRING AS  
Postboks 6623 St Olav plass  
0129 OSLO

VÅR REFERANSE  
21/7049

DERES REFERANSE

DATO  
31.10.2022

## Tilsynsrapport

Finanstilsynet gjennomførte tilsyn i Oslo Pensjonsforsikring AS (heretter Oslo Pensjonsforsikring) 11. og 12. november 2021. Formålet med tilsynet var gjennomgang av overordnet styring og kontroll, kapitalforvaltningsområdet, forsikringsområdet, tekniske avsetninger og kapitalkrav samt risikonivå og kapitalisering.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 31. mai 2022 og styrets svar av 30. august 2022.

Finanstilsynet har følgende merknader etter tilsynet:

### 1. FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

#### *Finansiell stilling*

Markedsuroen som fulgte utbruddet av covid-19-pandemien, medførte et betydelig fall i markedskurser og renter. Foretakets ansvarlige kapital ble redusert i første kvartal 2020, men siden solvenskapitalkravet også ble redusert økte solvenskapitaldekningen. Gjennom økningen i ansvarlig kapital frem til utgangen av første halvår 2020, økte solvenskapitaldekningen ytterligere. Gjennom 2021 og frem til første kvartal 2022 har kapitalkravet økt. Dette har medført en markant reduksjon i solvenskapitaldekning, til tross for økning av ansvarlig kapital (uten overgangsregler) gjennom perioden.

Finanstilsynet registrerte at netto kapitalkrav for markedsrisiko er svært lavt i forhold til brutto kapitalkrav. Tapsabsorberende evne av forsikringstekniske avsetninger og effekten av dynamisk rentegarantipremie bidrar sterkt til et lavt netto kapitalkrav. Markedsrisiko er foretakets største risiko i kapitalkravsregningen. De største markedsrisikoene er aksjerisiko og eiendomsrisiko. Livsforsikringsrisiko er den nest største risikoen i kapitalkravsregningen og utgjør et noe lavere netto kapitalkrav enn foretakets markedsrisiko ved utgangen av 2021. Den største livsforsikringsrisikoen er avgangsrisiko.

Finanstilsynet registrerte at foretaket har høy ansvarlig kapital, og at foretaket i sammenligning med øvrige pensjonsinnretninger må sies å være godt kapitalisert. Gjennom 2021 og frem til første kvartal 2022 er likevel solvenskapitaldekningen markant redusert. Mye av forklaringen for dette er

en økning i netto solvenskapitalkrav som følge av reduserte fremtidige diskresjonære ytelser<sup>1</sup> i 2021 og frem til første kvartal i 2022. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at reduksjonen i solvenskapitaldekningen viser foretakets sårbarhet for reduksjon i diskresjonære ytelser. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av foretakets finansielle stilling.

Finanstilsynet registrerer at styret i sitt svar vurderer at foretaket er godt kapitalisert. Styret redegjør for reduksjonen i solvenskapitaldekning per årsslutt 2021 ut fra regelverket om tilleggsavsetninger som gjaldt ut regnskapsåret 2021. Styret viser blant annet til at foretaket hadde nådd maksimumsgrensen for tilleggsavsetninger, noe som medførte høy overføring til premiefond i 2021. Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at reduksjonen i solvenskapitaldekningen frem til første kvartal 2022 ikke reflekterer en redusert risikobærende evne i foretaket, men er en konsekvens av det tidligere regelverket og endringene i dette regelverket.

Styret viser videre til at i kapitalkravberegningen benyttes en betydelig del av den tapsabsorberende evnen til å dekke opp for differansen mellom brutto og netto avgangsstress. Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at standardmodellen for Solvens II, hvor man skal regne inn at 70 prosent av kundene flytter, overvurderer avgangsrisikoen i foretaket. Finanstilsynet vil imidlertid påpeke at stressfaktorene skal representere en endring som kun gjennomsnittlig skal overstiges i ett av 200 år.

Finanstilsynet tar styrets vurdering av foretakets finansielle stilling til etterretning.

#### *Nærmere om eksponering mot eiendom mv.*

Kollektivporteføljens samlede eksponering mot eiendom (direkte og indirekte gjennom obligasjoner, utlån og aksjer) er høy og har økt over tid. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets vurdering av om eksponeringen mot næringseiendom utgjør en konsentrasjonsrisiko.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at næringseiendom er godt tilpasset forpliktelsene. Styret fremhever at foretakene Oslo Pensjonsforsikring har investert direkte eller indirekte i gjelden til, i snitt har lav gjeldsgrad og at tap ved mislighold forventes å være begrenset. Styret fremhever at både egenkapital- og gjeldsinvesteringer i eiendom er bredt diversifisert på type eiendom, geografi, forvaltere, format og kapitalstruktur, og at ingen enkeltinvesteringer eller motparter er av en slik størrelse at det defineres som konsentrasjonsrisiko under Solvens II. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at eksponeringen i eiendomsrelaterte investeringer ikke er uforholdsmessig høy eller utgjør en særskilt konsentrasjonsrisiko.

Finanstilsynet registrerte under tilsynet at Oslo Pensjonsforsikring vurderer å endre strategien for boliglån og øke eksponeringen mot denne aktivaklassen betydelig. Finanstilsynet ba styret redegjøre for status for denne beslutningen, herunder vurdering av risiko.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at utlånsvolumet vil økes for å opprettholde allokeringen og diversifiseringen som boliglån gir til den samlede porteføljen. Styret fremhever samtidig at foretaket vil styrke forvaltningen av boliglån gjennom å bedre utlånssystemet, videreutvikle

---

<sup>1</sup> I Solvens II kan ikke innregnet tapsabsorberende evne av tekniske avsetninger være større enn fremtidige diskresjonære ytelser.

operasjonelle prosesser og organisasjonen. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at strategien vil medføre lavere operasjonell og finansiell risiko.

## 2. FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

### 2.1 Overordnet styring og kontroll

#### 2.1.1 Strategi og overordnede retningslinjer

##### Foretakets mål og strategier (forretningsstrategi)

Finanstilsynet stilte spørsmål ved om foretakets mål og strategier i tilstrekkelig grad er dokumentert og om det jevnlig behandles av styret. Finanstilsynet registrerte imidlertid at foretaket i dokumentet "Strategiske hovedprioriteringer for Oslo Pensjonsforsikring-konsernet" lagt frem for styret i juni 2021, oppsummerer/drøfter mål og strategier. Av dokumentet følger det at arbeidet vil kunne ut i et fullstendig strategidokument som legges frem for styret i løpet av høsten 2021. Finanstilsynet ba styret redegjøre for status for dette arbeidet.

Finanstilsynet tar til etterretning at et overordnet strategidokument for virksomheten ble endelig vedtatt i februar 2022.

##### Risikostrategi mv.

##### Risikoappetitt og risikotoleransegrenser mv.

Finanstilsynet kunne ikke se at styret hadde etablert et helhetlig risikoappetitrammeverk hvor det er definert risikoappetitt og risikotoleransegrenser for alle vesentlige risikoer og som sikrer rettidig oppfølging og gjennomføring av tiltak. Finanstilsynet registrerte imidlertid at det under tilsynet ble opplyst at for operasjonelle risikoer var et slikt risikoappetitrammeverk under utvikling. Etter Finanstilsynets oppfatning bør styrets risikoappetitt og risikotoleransegrenser forankres i en overordnet risikostrategi og gjennomføres i underliggende strategier (for eksempel i kapitalforvaltningsstrategien og i forsikringsstrategien) slik at disse fungerer som et styringsverktøy for styret.

Styret viser i sitt svar til at det er vedtatt retningslinjer for Oslo Pensjonsforsikring som utgjør et risikorammeverk som etter styrets oppfatning dekker alle vesentlige risikoer som foretaket er eksponert for. Styret påpeker at arbeidet med utvikling og revisjon av retningslinjer er dynamisk og risikobasert, og at foretaket jobber med et overordnet risikorammeverk som gir en samlet oversikt over risikoappetitt og risikotoleransegrenser utover solvenskapitaldekningen. Finanstilsynet ber foretaket prioritere arbeidet med et overordnet risikorammeverk.

Finanstilsynet registrerte at foretakets overordnede risikomål/risikotoleranse er basert på solvenskapitaldekningen. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om dette alene er et egnet mål for styring av samlet risiko for Oslo Pensjonsforsikring, jf. at foretakets solvenskapitaldekning er volatil på grunn av at kapitalkravet er svært lavt etter risikoreduserende effekt av forsikrings-tekniske avsetninger. Finanstilsynet vurderte at i en situasjon der kapitalkravet er svært lavt, bør risikostyringssystemet komplementeres med ytterligere risikomål som bidrar til styring og forståelse av foretakets risiko. Komplementerende risikomål kan for eksempel være sannsynligheten for at solvenskapitaldekningen faller under et gitt nivå innenfor en gitt tidshorison, eller mål for solvenskapitaldekningen etter et definert stress.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at det ved flere anledninger har vært diskutert alternative

risikomål, men at styret mener at de risikomålene som er gjeldende er godt tilpasset foretakets formål og kapitalsituasjon. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål om foretaket bør etablere ytterligere mål for samlet risiko.

Finanstilsynet forventer at klimarisiko (og bærekraftsrisiko generelt) er integrert i foretakets system for risikostyring. I dokumentet "Strategiske hovedprioriteringer for Oslo Pensjonsforsikring-konsernet" følger det at Oslo Pensjonsforsikring innførte nye og skjerpede klima- og bærekraftsmål fra 2021. Finanstilsynet registrerte at klimarisiko berøres i foretakets retningslinjer for kapitalforvaltningen. Foretakets strategi for klimarisiko er videre dekket i en omfattende "Klimarapport" som er en del av foretakets årsrapport. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets vurdering av om styring av klima- og bærekraftsrisiko i tilstrekkelig grad er forankret i foretakets styrende dokumenter.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at klima- og bærekraftsrisiko er en integrert del av risikostyringen av alle overordnede risikoer som foretaket er berørt av, og at det derfor er mest naturlig å legge føringer for dette arbeidet gjennom de eksisterende retningslinjer og styringsprosesser. Finanstilsynet registrerer at styret vil vurdere om rammene for klimarisiko kan komme tydeligere frem i de ulike retningslinjene.

#### *Kapital- og beredskapsplan mv.*

Det følger av foretakets "Overordnet retningslinje for virksomhetsstyring" at foretakets risikotoleranse er gitt ved et trafikklyssystem basert på solvenskapitaldekningen uten overgangsregler. Unntaket er grensen for rød tiltakssone, hvor foretaket skal redusere risiko, som er basert på solvenskapitaldekningen med overgangsregler. Finanstilsynet er av den oppfatning at risikostyrings-systemet bør være basert på solvenskapitaldekningen uten overgangsregler.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i Finanstilsynets påpekning og at retningslinjen er endret.

Det var videre uklart for Finanstilsynet hvordan nivået på kapitalmålet / tiltaksnivåene er fastsatt. Finanstilsynet registrerte at foretakets risikotoleranse er berørt i mottatt ORSA for 2021, men kunne ikke se at tilstrekkeligheten av de etablerte nivåene er eksplisitt vurdert.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i Finanstilsynets påpekning og at dette vil vurderes på nytt og dokumenteres i forbindelse med ORSA-prosessen høsten 2022.

Foretaket bør ha en klar strategi for oppbygging, bevaring og bruk av bufferkapital. Finanstilsynet har mottatt dokumentet "Finansstrategi" sist behandlet av styret i 2017. Rollen til dette dokumentet var uklar for Finanstilsynet. Finanstilsynet registrerte at foretakets kapitalplan berøres i ORSA for 2021. Det følger av ORSA at for å kunne tilfredsstillende kundenes og eiers langsiktige mål, videreføres foretakets mål om å videre bygge opp kundebuffer og egenkapital i år med god avkastning. Finanstilsynet ba styret redegjøre for foretakets strategi for oppbygging, bevaring og bruk av bufferkapital gitt nytt regelverk om bufferfond for offentlige pensjonsordninger, og hvordan denne strategien vil innarbeides i de overordnede strategidokumentene.

Styret viser i sitt svar til at Oslo Pensjonsforsikring siden 2010 har fulgt en konsistent strategi med å bygge opp risikobærende evne, og styret mener at innføringen av bufferfond fra 2022 gir et godt

grunnlag for å videreføre strategien. Styret viser videre til at det i Oslo Pensjonsforsikrings Finansstrategi gjøres en helhetlig vurdering av hvor mye risikobærende evne og kapasitet Oslo Pensjonsforsikring bør ha og hvor mye risiko foretaket kan ha over tid. Finansstrategien definerer overordnede langsiktige føringer for bufferfond og premiefondtilførsel, nivå for markedsrisiko, egenkapitalnivå og lønnsomhetsmål. Finansstrategien setter videre premisser og føringer for de årlige prosessene for ORSA, investeringsstrategi og fastsettelse av premier. Hovedkonklusjonene fra Finansstrategien innarbeides i det overordnede strategidokumentet. Finanstilsynet understreker betydningen av at sentrale styrende dokumenter årlig behandles i styret. Finanstilsynet tar til etterretning at styret opplyser at Finansstrategien ble behandlet i en grundig prosess i styret i 2022.

Finanstilsynet minner videre om kravet til retningslinjer for fastsettelse av årets avsetninger til bufferfond (jf. forskrift til forsikringsvirksomhetsloven (livsforsikring mv.) § 5-6). Det er ikke gitt tilsvarende forskriftsbestemmelser knyttet til frigjøringer fra bufferfond, men Finanstilsynet legger til grunn at også slike disposisjoner forankres i fastsatte retningslinjer basert på objektive kriterier og innrettes på en måte som ikke fører til urimelig forskjellsbehandling og interessekonflikter mellom kunder og kundegrupper og mellom kunder og foretaket. Finanstilsynet legger til grunn at retningslinjene forankres i foretakets strategi.

Finanstilsynet registrerte at det i foretakets retningslinje for virksomhetsstyring følger enkelte retningslinjer for prosess i de tilfellene solvenskapitaldekningen går fra grønn til gul sone. Hva som ytterligere skal gjøres om foretaket havner i rød sone var ikke berørt. Finanstilsynet registrerte videre at foretakets "Beredskapsplan for å oppfylle kapitalkravet" er berørt i mottatt ORSA-rapport, men Finanstilsynet kunne ikke se at det er etablert en beredskapsplan med klare tiltak. Finanstilsynet er av den oppfatning at foretaket bør utarbeide en gjenopprettingsplan basert på regelverket som gjelder for banker og krav som vurderes for forsikringsforetak i den pågående evalueringen av Solvens II-rammeverket.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret har vedtatt en ny overordnet plan for kriseberedskap og gjenoppretting, herunder en overordnet plan for gjenoppretting dersom solvenskapitaldekningen faller fra gul til rød sone. Styret opplyser at gjenopprettingsplanen for solvenskapitaldekningen i stor grad er en presisering av planen som er redegjort for i ORSA for 2021, men at den er satt inn i et samlet dokument og samsvarer dermed med andre gjenopprettingsplaner i foretaket. Finanstilsynet tar til etterretning at systemet innbefatter en varslingsrutine ved krisehendelser og en kommunikasjonsplan. Finanstilsynet legger til grunn at gjenopprettingsplanen er basert på regelverket som gjelder for banker og krav som vurderes for forsikringsforetak i den pågående evalueringen av Solvens II-rammeverket.

### Overordnede retningslinjer

#### *Generelt*

Finanstilsynet registrerte at styret har en årlig samlet behandling av "Retningslinjer og instruksjer". Finanstilsynet anerkjente at dette kan være hensiktsmessig for å se foretakets retningslinjer i sammenheng, men stilte spørsmål om det hindrer styret i å gjøre en realitetsbehandling av sentrale retningslinjer.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret fra og med 2022 gjennomgående har gått over fra å behandle overordnede retningslinjer og instruksjer i ett og samme møte, til å behandle de enkelte retningslinjene i møter der det er relaterte saker til behandling.

### *Grupperetningslinjer*

Finanstilsynet registrerte at grupperetningslinjer ble gjennomført ved at styret i Oslo Pensjonsforsikring vedtok retningslinjene og at styret i datterforetaket deretter blir forelagt samme dokument for godkjenning. Finanstilsynet la til grunn at styret i datterforetaket gjør en realitetsvurdering av retningslinjene og vurderer om retningslinjene må tilpasses virksomheten i dette foretaket. Finanstilsynet antok at eventuelle endringer foretatt i datterforetaket krever ny behandling av dokumentet i styret i Oslo Pensjonsforsikring. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om dette var et hensiktsmessig system. Finanstilsynet var av den oppfatning at sentrale retningslinjer bør vedtas som egne styrende dokumenter i datterforetaket.

Det følger av styrets svar at styret tar Finanstilsynets merknader om at sentrale retningslinjer bør vedtas som egne styrende dokumenter i datterforetaket til etterretning. Finanstilsynet registrerer at retningslinje for forsikringsrisiko ble splittet for Oslo Pensjonsforsikring og datterforetaket i 2022, mens de øvrige retningslinjene vil vurderes splittet ved revisjonen i 2023.

## 2.1.2 Organisering og ansvarsforhold

### Styret

#### *Styrets kompetanse*

Styret i Oslo Pensjonsforsikring består av syv medlemmer hvorav fire medlemmer velges av generalforsamlingen. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for prosessen for valg av styremedlemmer i foretaket, herunder valgkomiteens arbeid, og hvordan denne prosessen sikrer tilstrekkelig samlet kompetanse i styret.

Finanstilsynet tolker styrets svar slik at generalforsamlingen i Oslo Pensjonsforsikring AS ikke har oppnevnt en valgkomité. Finanstilsynet viser til finansforetaksloven § 8-4 annet ledd og finansforetaksforskriften § 8-5. Finanstilsynet legger til grunn at foretakets generalforsamling oppnevner en slik komité og fastsetter nærmere regler for valgkomiteens arbeid.

Finanstilsynet registrerer videre fra styrets svar at det har vært vanlig at styrets leder blir hørt ved valg av nye styremedlemmer, og at generalforsamlingen er kjent med foretakets etablerte retningslinjer og rutiner for styrets samlede kompetanse, egnethet og egenevaluering. Styret opplyser at dersom styret på bakgrunn av sin egenevaluering vurderer at det ikke har den påkrevde samlede kompetansen, skal styret etter foretakets retningslinjer be generalforsamlingen om endring i styrets sammensetning slik at den påkrevde kompetansen blir representert. Finanstilsynet legger til grunn at foretaket løpende sikrer at styret har tilstrekkelig samlet kompetanse.

Finanstilsynet registrerte at styret årlig evaluerer sitt arbeid og sin kompetanse. Finanstilsynet fremhevet betydningen av styrets evaluering av samlet kompetanse som grunnlag for opplærings-tiltak og for valg av nye styremedlemmer. Finanstilsynet vurderte at foretakets kapitalforvaltning er relativt kompleks og fremhevet videre kompleksiteten i tjenestepensjonsproduktet samt den systemtekniske sårbarheten knyttet til forvaltningen av dette produktet. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for styrets samlede kompetanse til å styre og overvåke foretakets vesentlige risikoer.

Styret viser i sitt svar til styrets egenevaluering hvor det enkelte styremedlem vurderer egen kompetanse og styrets samlede kompetanse innen konkrete risikoområder som er definert i foretakets rutine for egnethet. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at seneste prosess

for egnevaluering og resultatene av denne, viser at styrets samlede kompetanse er tilstrekkelig for forsvarlig styring av virksomheten. Finanstilsynet legger til grunn at styrets evaluering av samlet kompetanse legges til grunn ved vurdering av opplæringstiltak.

#### *Ansatterepresentanter – ledende ansatte*

To av styrets medlemmer velges blant de ansatte. Finanstilsynet registrerte at ansatterepresentantene i styret per dato er henholdsvis fagsjef pensjon i pensjonskundeavdelingen og assisterende investeringsdirektør som er ansvarlig for renteforvaltningen. Finanstilsynet oppfattet dette som ledende ansatte. Etter Finanstilsynets vurdering tilsier god virksomhetsstyring at ledende ansatte ikke bør være medlem av styret. Finanstilsynet viser også til Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

Styret redegjør i sitt svar for valgprosessen hvor alle ansatte har anledning til å melde sitt eget kandidatur eller foreslås av kolleger. Styret fremhever at dagens to ansattrepresentanter ikke inngår i foretakets øverste ledelse, ikke er ansvarlig for nøkkelfunksjoner og ikke kan ta beslutninger utover det som er definert i stillingsbeskrivelser eller instruks fastsatt av overordnede. Styret mener det er uheldig dersom ansatte med personalansvar eller særlig fagansvar på et sentralt fagområde ikke er valgbar til styret. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderte at daværende ansattrepresentanter ikke var ledende ansatte. Finanstilsynet tar videre til etterretning at foretaket i en senere melding til Finanstilsynet informerer om at assisterende investeringsdirektør nå er konstituert investeringsdirektør og derfor har trådt ut av styret.

#### *Styrets underutvalg - risikoutvalget*

Finanstilsynet registrerte fra mottatt dokumentasjon at risikoutvalget gjennomgående gjennomførte sine møter samme dag som styret. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved om det da kan gjennomføres forsvarlig saksbehandling før saken legges frem for styret i plenum.

Finanstilsynet tar til etterretning at rutinene er lagt om i 2022 og at møtene i risikoutvalget gjennomgående ikke lenger faller på samme dag som styremøtene.

Det fulgte av risikoutvalgets instruks at utvalget skal utarbeide en årsplan og årlig evaluere sitt arbeid. Finanstilsynet kunne ikke ut fra mottatte møtereferater se at dette var gjennomført.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at det er utarbeidet en årsplan for risikoutvalget i gjeldende instruks for utvalget og at det ble gjennomført en egnevaluering av utvalgets arbeid i 2022.

Det fulgte av styreinstruksen at saker som skal behandles av risikoutvalget inkluderer retningslinjer relatert til risikostyring, ORSA og investeringsstrategi. Finanstilsynet kunne ikke ut fra mottatte møtereferater se at investeringsstrategien og plasseringsbegrensningene behandles i risikoutvalget. Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at investeringsstrategien er svært sentral i fastsettelsen av foretakets samlede risikonivå.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at dette vil bli rettet opp fremover, slik at disse sentrale dokumentene vil få en forberedende behandling i risikoutvalget før de behandles i et samlet styre.

### *Styret og ledelsens involvering i beregning av tekniske avsetninger*

Finanstilsynet er av den oppfatning at styret og ledelsen på overordnet nivå må ta stilling til foretakets beregning av tekniske avsetninger, herunder sentrale forutsetninger for beregningene. Det var uklart for Finanstilsynet i hvilken grad foretakets styre og styrets risikoutvalg er involvert i fastsettelsen av tekniske avsetninger. Finanstilsynet bemerket at styret må ta stilling til sentrale nye eller endrede forutsetninger før de gjennomføres. Finanstilsynet ba styret redegjøre for sin involvering i fastsettelsen av sentrale forutsetninger i beregningene av forsikringstekniske avsetninger.

Det følger av styrets svar at forutsetninger i solvensberegningene, herunder ledelsestiltak, årlig blir gjennomgått med styret i forbindelse med ORSA. Styret opplyser at det fra 2021 gjennomføres et årlig møte mellom administrasjonen og revisjonsutvalget, hvor verdsettelsesprinsipper for tekniske avsetninger diskuteres. Finanstilsynet registrerer at foretaket planlegger å utarbeide dokumentasjon som samler sentrale forutsetninger, herunder ledelsestiltak. Finanstilsynet legger til grunn at styret i plenum gjør en realitetsvurdering av sentrale forutsetninger i beregningen av forsikringstekniske avsetninger.

### *Kontrollfunksjoner i andrelinjen*

Etter Finanstilsynets oppfatning bør kontrollfunksjonene (andrelinjen) rendyrkes for å sikre tilstrekkelig uavhengighet fra utøvende funksjoner. Beste praksis er at leder av den enkelte kontrollfunksjon organisatorisk er direkte underlagt daglig leder. Lederen av den enkelte funksjon bør uansett organisering ha rett og plikt til å rapportere direkte til daglig leder og styret.

### *Retningslinjer*

Finanstilsynet registrerte at lederen for den enkelte kontrollfunksjon er ansvarlig for egne retningslinjer ("eier av retningslinjene"). Etter Finanstilsynets oppfatning bør daglig leder være ansvarlig for funksjonenes instruksjer/funksjonsbeskrivelser.

Finanstilsynet tar til etterretning at retningslinjene er endret og at daglig leder er satt som eier av de aktuelle dokumentene.

### *Formelle møteplasser*

Finanstilsynet oppfattet det slik at foretaket ikke har etablert formelle møteplasser for andrelinjefunksjonene og daglig leder. Finanstilsynet vurderte at det bør etableres slike møteplasser. Se også punktet nedenfor om risikostyringskomite.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at daglig leder har faste møter med de ansvarlige for andrelinjefunksjonene, men at disse ikke er formalisert. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket vil etablere en plan for å gjennomføre formaliserte møter mellom daglig leder og kontrollfunksjonene.

### *Risikostyringsfunksjonen*

Leder av risikostyringsfunksjonen er organisatorisk underlagt finansdirektør. Finanstilsynet registrerte at det følger av stillingsbeskrivelsen for "risikostyringsansvarlig" (gitt av finansdirektør), at vedkommende "i rollen som ansvarlig for risikostyringsfunksjonen", skal rapportere til daglig



leder. Finanstilsynet er av den oppfatning at funksjonen organisatorisk bør underlegges daglig leder for å sikre tilstrekkelig uavhengighet.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret, etter å ha veiet uavhengighet, informasjonstilgang, oppfølging og ressursbruk mot hverandre og sett det i forhold til foretakets virksomhet, vurderer at dagens organisering er optimal. Finanstilsynet registrerer at styret minst årlig vil vurdere om kontrollfunksjonene er hensiktsmessig organisert. Finanstilsynet er fortsatt av den oppfatning at funksjonen organisatorisk bør underlegges daglig leder for å sikre tilstrekkelig uavhengighet.

Finanstilsynet registrerte at leder av risikostyringsfunksjonen (og hans medarbeider) utfører førstelinjeoppgaver gjennom blant annet å ha ansvar for Solvens II-rapporteringen. Finanstilsynet påpekte at dette kan medføre interessekonflikter og at det reduserer funksjonenes ressurser til å gjennomføre lovpålagte oppgaver (se artikkel 269 i forordning (EU) 2015/35 for risikostyringsfunksjonens oppgaver).

Det følger av styret svar at styret ikke vurderer at oppgavene som risikostyringsfunksjonen utøver i førstelinjen har vesentlige iboende risiko for interessekonflikter med rollen som andrelinjefunksjon. Styret viser videre til foretakets retningslinjer for risikostyringsfunksjonen hvor det følger at funksjonen skal ha tilstrekkelige midler, ressurser og kompetanse til å utføre oppgavene som ligger under funksjonenes ansvarsområde. Styret uttaler at dersom risikostyringsfunksjonen ser behov for ytterligere ressurser for å sikre forsvarlig gjennomføring av funksjonens oppgaver, forutsetter styret at daglig leder følger opp funksjonen med egnede tiltak. Finanstilsynet legger til grunn at styret løpende sikrer at risikostyringsfunksjonen har tilstrekkelige ressurser til å utføre sine plikter etter regelverket.

#### *Aktuarfunksjonen*

Leder av aktuarfunksjonen er organisatorisk underlagt leder av bedriftskundeavdelingen. Finanstilsynet er av den oppfatning at funksjonen organisatorisk bør underlegges daglig leder for å sikre tilstrekkelig uavhengighet. Finanstilsynet kunne heller ikke se at det tydelig fremkom i retningslinjene for aktuarfunksjonen og i stillingsbeskrivelsen for leder av funksjonen at funksjonen har rett og plikt til å rapportere direkte til daglig leder og styret.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret vurderer at aktuarfunksjonens organisatoriske plassering gir den ansvarlige for funksjonen tilstrekkelig uavhengighet i utøvelse av rollen, god informasjonstilgang og oppfølging mot sentrale samarbeidende enheter. Finanstilsynet registrerer at styret vil vurdere funksjonens organisatoriske plassering i forbindelse med revisjon av retningslinjene for aktuarfunksjonen og ved fremleggelse av aktuarfunksjonens årlige rapport. Finanstilsynet er fortsatt av den oppfatning at funksjonen organisatorisk bør underlegges daglig leder for å sikre tilstrekkelig uavhengighet.

Styret fremhever at styrets revisjonsutvalg gjennomgår aktuarfunksjonens årlige redegjørelse med den ansvarlige for aktuarfunksjonen, og at aktuarfunksjonen senere presenterer sin årlige rapport for styret i plenum. Finanstilsynet registrerer at styret vil tydeliggjøre i relevante retningslinjer at funksjonen rapporterer direkte til daglig leder og i særlige tilfeller direkte til styret. Finanstilsynet legger til grunn at det klart fremgår at funksjonen har rett og plikt til å rapportere direkte til daglig leder og styret.

Den ansvarlige for aktuarfunksjonen i Oslo Pensjonsforsikring er også ansvarlig for gruppens aktuarfunksjon. Finanstilsynet registrerte at vedkommende samtidig er risikoeier i Oslo Forsikring AS. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om det er hensiktsmessig at leder for gruppens aktuarfunksjon samtidig er risikoeier i datterforetaket.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret mener det er hensiktsmessig og fornuftig å la ansvarlig for aktuarfunksjonen i Oslo Pensjonsforsikring være risikoeier for forsikringsproduktene i Oslo Forsikring AS. Styret vurderer at selv om ansvarlig for aktuarfunksjonen i Oslo Pensjonsforsikring også er ansvarlig for gruppen, så sikrer aktuarfunksjonen for Oslo Forsikring AS at det er tilstrekkelig uavhengig kontroll av risikoområdet. Finanstilsynet stiller fortsatt spørsmål ved om det er hensiktsmessig at leder for gruppens aktuarfunksjon samtidig er risikoeier i datterforetaket. Finanstilsynet legger til grunn at styret jevnlig vurderer om organiseringen er hensiktsmessig.

### Egnethet

#### *Retningslinjer for egnethetsvurdering*

Finanstilsynet mottok foretakets "Rutine for sikring av egnethet og hederlighet". Finanstilsynet registrerte at dokumentet er endret fra retningslinjer som godkjennes av styret, til en administrativ rutine som godkjennes av daglig leder. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved at retningslinjen/rutinen ikke lengre vedtas av styret, jf. at dette er et sentralt regelverk og at rutinen berører styret og styrets medlemmer direkte.

Styret redegjør i sitt svar nærmere for ovennevnte endring. Finanstilsynet registrerer at styret ser at styrets forpliktelser til å sikre egnethet og hederlighet kan tydeliggjøres ytterligere, og at styret vil påse at dette blir gjort i forbindelse med årlig revisjon av relevante retningslinjer.

#### 2.1.3 Måling av risiko

##### Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA)

###### *EIOPAs tilsynsuttalelse om ORSA i lys av covid-19-pandemien mv.*

EIOPA publiserte 19. juli 2021 tilsynsuttalelse ("Supervisory Statement") om ORSA i lys av covid-19-pandemien. EIOPA fremhevet det ekstraordinære i situasjonen og at det fortsatt var stor usikkerhet. Finanstilsynet forventer at foretakene vurderer usikkerheten knyttet til covid-19-pandemien for alle sider av sin virksomhet og mulig fremtidig påvirkning på både kort og lang sikt. Finanstilsynet kunne ikke se at Oslo Pensjonsforsikring eksplisitt har dekket risikoer knyttet til pandemien i mottatt ORSA-rapport, men registrerte at det i noe grad er berørt knyttet til premie- og reserverisiko for yrkesskadeforsikring.

Finanstilsynet konstaterte at Oslo Pensjonsforsikring ikke gjennomførte en ekstraordinær ORSA-prosess etter utbruddet av covid-19-pandemien i 2020. På bakgrunn av mottatt dokumentasjon kunne Finanstilsynet heller ikke se at dette ble diskutert i sentrale organer i foretaket. Finanstilsynet registrerte imidlertid at foretaket i mars 2022 gjorde en formell vurdering av om foretaket skulle gjennomføre en ekstraordinær ORSA-prosess som følge av Russlands invasjon av Ukraina og påfølgende sanksjoner mv. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved om kriteriene i foretakets ORSA-retningslinjer om gjennomføring av ekstraordinær ORSA er konkrete nok og i tilstrekkelig grad er knyttet til foretakets etablerte risikostyringssystem.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret er enig i Finanstilsynets merknad om at kriteriene for hva som utløser en ekstraordinær ORSA bør være tydeligere beskrevet i foretakets overordnede

retningslinjer. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vil utvide avsnittet som behandler ekstraordinær ORSA i foretakets retningslinje for ORSA ved neste revisjon av dokumentet. Finanstilsynet er av den oppfatning at retningslinjene bør være knyttet til foretakets etablerte system for risikostyring, herunder risikoappetitrammeverket.

#### *ORSA-rapport for 2021*

Finanstilsynet registrerte at tilstrekkeligheten av tekniske avsetninger i liten grad er berørt. En vurdering av tilstrekkeligheten av tekniske avsetninger bør inkludere en vurdering av sentrale forutsetninger. Finanstilsynet viste spesielt til følsomheten for forutsetninger om rentegaranti-premien.

Finanstilsynet registrerte at det i ORSA gjøres vurderinger av om foretakets risikoer i tilstrekkelig grad fanges opp i standardberegningen av solvenskapitalkravet, men vurderingene er kvalitative og i liten grad dokumentert. Det var uklart for Finanstilsynet om vurderingene jevnlig oppdateres og om det gjøres oppdaterte vurderinger når det har vært betydelig markedsendringer. Det gjøres ingen samlet vurdering. Finanstilsynet registrerte videre at foretaket beskriver systemet for styring og kontroll av de ulike risikoene, men at det ikke er gjort en vurdering av om systemet er tilfredsstillende.

Finanstilsynet registrerer at styret tar til etterretning at vurderingen av tilstrekkeligheten av tekniske avsetninger, standardberegningen i solvenskapitalkravet og systemene for styring og kontroll, kan dokumenteres mer utfyllende i foretakets ORSA. Finanstilsynet tar til etterretning at vurderingene vil dokumenteres bedre i neste ORSA-prosess.

Finanstilsynet registrerte at risiko knyttet til at foretaket må føre forvaltningshonorarer i verdipapirfond og alternative investeringsfond mv. som en kostnad til fradrag i kostnadsresultatet (bruttoføring) og ikke til fradrag i avkastningsresultatet, ikke er berørt under vurdering av forretningsmessig risiko.

Finanstilsynet registrerer at styret er enig i at foretakets uenighet i Finanstilsynets regelverksforståelse knyttet til bruttoføring av forvaltningskostnader, kunne vært omtalt i ORSA, men styret vurderer dette som en juridisk risiko/samsvarsrisiko for foretaket og ikke en forretningsmessig risiko.

#### *Nærmere om stresstester og scenarioanalyser*

Finanstilsynet registrerte at det i ORSA-rapporten for 2021 var gjennomført en stresstest basert på endringer i renter, aksjer, kredittmarginer og eiendom. Stressfaktorene er identiske med de som ble lagt til grunn av foretaket i 2019. Forsikringsrisiko er ikke inkludert i stresstesten.

Finanstilsynet registrerte at foretaket fremskriver solvenskapitaldekningen over 10 år gjennom en stokastisk modell. Modellen og forutsetningene er ikke nærmere beskrevet. Foretaket har ikke gjennomført en omvendt stresstest, men Finanstilsynet registrerte at fremskrivningen viser sannsynligheten for brudd på solvenskapitalkravet i fremskrivningsperioden.

Finanstilsynet la til grunn at stresstester og scenarioanalyser er forankret i foretakets sentrale styrende organer og at det er etablert prosesser som sikrer at scenarioene er tilpasset den aktuelle

markeds situasjonen / utviklingstrekk. Finanstilsynet vurderer at det er god praksis at stressfaktorer og scenarioer er forankret i definerte makrosenarioer. Scenarioene bør være flerårige.

Det følger av styrets svar at styret behandler ORSA i flere omganger, og at det ved flere anledninger har vært foreslått og diskutert forskjellige alternative momentane stress og framskrivninger i forhold til de som er benyttet. Det følger videre av styrets svar at det i valg av scenarioer er lagt vekt på betydelige stress som rammer bredt. Styret opplyser at det ikke har prioritert å konstruere makrosenarioer, men å vurdere tåleevne og robusthet mot store markedsfall og forsikringshendelser uavhengig av hvordan de oppstår. Styret fremhever at det i tillegg til momentane stress gjennomgås årlig 10-års framskrivninger av solvenskapitaldekning hvor spesielt nedsiderisiko vurderes. Finanstilsynet vil gjenta at det er god praksis at stressfaktorer og scenarioer forankres i definerte makrosenarioer. Foretakets scenarioer bør ikke kun dekke markedsrisiko.

#### *Nærmere om klimarisiko*

Finanstilsynet forventer at klimarisiko dekkes i foretakenes ORSA, herunder at det utarbeides kvalitative og kvantitative scenarioer. Finanstilsynet viser til EIOPAs "[Opinion on the supervision of the use of climate change risk scenarios in ORSA](#)" som gir uttrykk for tilsynsmyndighetenes forventninger til vurdering av klimarisiko på kort og lang sikt. Finanstilsynet konstaterte i foreløpig rapport at klimarisiko ikke er berørt i foretakets ORSA. Finanstilsynet ba om styrets vurdering av foretakets eksponering mot klimarisiko og planer for videre utvikling av kvantitative analyser.

Finanstilsynet oppfatter styrets svar slik at styret vurderer at klimarisiko bør behandles i sammenheng med foretakets øvrige risikoer. Styret uttaler at dersom det kommer krav om at klimarisiko skal behandles særskilt i ORSA-prosessen, vil foretaket tilpasse seg dette. Finanstilsynet kan imidlertid ikke se at klimarisiko er vurdert hverken separat eller som en del av andre risikokategorier i foretakets ORSA. Finanstilsynet viser igjen til tilsynsmyndighetenes forventninger til foretakenes vurdering av klimarisiko i ORSA slik de fremkommer i EIOPAs tilsynsuttalelse.

#### 2.1.4 Overvåking og rapportering

##### Overvåking av risiko

##### *Risikostyringskomite*

Finanstilsynet registrerte at Oslo Pensjonsforsikring ikke har etablert en risikostyringskomite for helhetlig overvåking av foretakets samlede risikoer. Finanstilsynet vurderer det som god praksis å ha en slik rådgivende komite for daglig leder. Finanstilsynet vurderer at det er naturlig at kontrollfunksjonene har en sentral rolle i en slik komite.

Finanstilsynet registrerer at det følger av styrets svar at det gjennomføres faste møter mellom daglig leder, finansdirektør, investeringsdirektør, bedriftskundedirektør og risikostyringsfunksjonen når det forberedes saker for styret som er førende for sentrale risikoer, slik som ORSA og investeringsstrategien. Styret opplyser at relevante avdelingsledere og kontrollfunksjoner deltar i styremøtene når slike saker legges frem og diskuteres. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket ikke ser behov for å formalisere en risikostyringskomite i Oslo Pensjonsforsikring, gitt foretakets størrelse og kompleksitet.

### *Uavhengig risikorapportering*

Finanstilsynet kunne ikke se at risikostyringsfunksjonen i Oslo Pensjonsforsikring jevnlig utarbeider en uavhengig risikorapport til styret og ledelsen. Finanstilsynet registrerte at det følger av retningslinjene for funksjonen at det kvartalsvis skal rapporteres "solvenskapitaldekning og eventuelle andre risikomål – målt opp mot vedtatt risikotoleranse og -rammer", men det fremgår ikke hvem det skal rapporteres til. Finanstilsynet vurderer at det er god praksis at risikostyringsfunksjonen jevnlig utarbeider en uavhengig risikorapport med utgangspunkt i styrets etablerte risikoappetitrammeverk.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at summen av foretakets risikorapportering er hensiktsmessig. Finanstilsynet registrerer at styret likevel vil vurdere å innføre særskilt rapportering fra risikostyringsfunksjonen i forbindelse med revisjonen av risikoappetitrammeverk. Finanstilsynet legger til grunn at slik uavhengig risikorapportering etableres.

### *Kontinuitet og beredskap*

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at koronavirusutbruddet viser ny sårbarhet. Finanstilsynet fremhevet videre den økte risikoen for cyberangrep. Finanstilsynet noterte at foretakets kontinuitetsplan for IT-området var under revisjon og at den vil skilles ut som et eget dokument. Finanstilsynet registrerte at det øvrige planverket er revidert, men stilte spørsmål ved om det var dekkende for et scenario hvor en pandemi gjør at en stor andel av de ansatte blir syke og ikke kan utføre sine arbeidsoppgaver. Finanstilsynet registrerte fra foretakets ekstraordinære rapportering til Finanstilsynet i 2020 at foretaket etter planverket var i "grønn sone" og at ingen beredskapsgruppe ble etablert i mars 2020. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for eventuelle vesentlige endringer som er gjort i planverket i lys av erfaringene fra 2020 og den senere tids økte risiko for cyberangrep.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at revisjonen av beredskapsplanen for blant annet IKT-virksomheten nå er slutført, og at styret har vedtatt en overordnet plan for håndtering av kriser og gjenoppretting som kan ramme foretaket. Styret opplyser at den nye beredskaps- og gjenopprettingsplanen, i tillegg til planer for beredskap ved cyberangrep, omfatter planer for kraftig fall i solvenskapitalen og likviditet. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at det vedtatte dokumentet dekker foretakets behov for planer for krisehåndtering og gjenoppretting på ulike områder.

#### 2.1.5 Uavhengig kontroll – tredjelinje funksjoner

##### *Internrevisjonsfunksjonen*

##### *Ansvarlig for utkontraktingen*

Det fulgte av mottatt oversikt over utkontrakterte funksjoner/oppgaver at foretakets finansdirektør var ansvarlig for utkontraktingen av internrevisjonsfunksjonen og for funksjonens instruks. Finanstilsynet konstaterte at dette innebærer at både første-, andre- og tredjelinjefunksjoner er underlagt finansdirektør. Etter Finanstilsynets vurdering bør ansvaret for utkontraktingen av internrevisjonen tillegges daglig leder eller et medlem av styret.

Det følger av styrets svar at styret følger opp internrevisjonen gjennom å fastsette årsplaner, motta revisjonsrapporter og fastsette overordnede rammer for internrevisjonen gjennom årlig revisjon av retningslinjene for internrevisjon. Styret opplyser videre at alle internrevisjonsprosjekter/-rapporter

behandles av risikoutvalget eller revisjonsutvalget. Styret viser til at finansdirektøren har ansvar for å administrere utkontrakteringsavtalen og har den løpende oppfølgingen av avtalen som avtalemotpart og kontaktperson. Styret kan ikke se at finansdirektøren i denne sammenhengen kan påvirke internrevisjonen og ser derfor ikke behov for å endre finansdirektørens rolle. Finanstilsynet legger fortsatt til grunn at det formelle ansvaret for utkontrakteringen av internrevisjonen tillegges daglig leder eller et medlem av styret.

## **2.2 Kapitalforvaltningsområdet**

### 2.2.1 Strategi og overordnede retningslinjer mv.

#### Kapitalforvaltningsstrategi

##### *Helhetlig styring*

Styret bør i strategien gi klare føringer for hvordan kapitalforvaltningen skal utøves.

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved om kapitalforvaltningen i tilstrekkelig grad er helhetlig styrt, jf. at styret for eksternt forvaltede eiendeler i mindre grad syntes å legge klare føringer for forvaltningen sett i forhold til internt forvaltede eiendeler. Finanstilsynet viste for eksempel til retningslinjer for derivatbruk og kredittrisikorammer. Finanstilsynet var av den oppfatningen at styret bør fastsette overordnede føringer som gjelder for foretakets samlede kapitalforvaltning.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at rammene som er gitt av styret gjennom "plasseringsretningslinjene" i sum gir en god helhetlig styring av risikoene i foretakets kapitalforvaltning. Finanstilsynet tar til etterretning at det av systemtekniske hensyn ikke var gitt overordnet ramme for kredittrisiko for eksternt forvaltning, men at dette er endret fra og med 2022 og at det er etablert overordnede rammer for kredittrisiko for den totale eksponeringen.

Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at det ikke er hensiktsmessig å ha overordnet ramme for bruk av derivater i tillegg til øvrige overordnede rammer. Det følger av styrets svar at fond og børsnoterte foretak opererer i ulike markeder, har ulike sikringsformål og ulik kompetanse, og at deres bruk av derivater er utenfor Oslo Pensjonsforsikrings kontroll og vil variere i takt med allokeringen. Styret fremhever at bruken av derivater i tillegg må sees i sammenheng med øvrig eksponering i foretaket eller fondet. Finanstilsynet legger til grunn at styret fastsetter klare overordnede føringer for derivatbruk som gjenspeiles i underliggende investeringer.

##### *Rammeverk*

Styret bør klart definere sin risikoappetitt og risikotoleransegrenser for alle relevante risikokategorier. Styret bør gjennom den etablerte rammestrukturen sikre at alle vesentlige risikoer er styrt. Rammestrukturen bør være tilpasset aktivitets- og risikonivået i foretaket.

Finanstilsynet oppfattet at VaR-rammen som styret har fastsatt for kollektivporteføljen, er et sentralt overordnet risikomål. Det var imidlertid uklart for Finanstilsynet om aktiv risiko og alle risikoer knyttet til foretakets opsjonsposisjoner hensyntas i beregningen. Finanstilsynet stilte videre spørsmål om det bør etableres tilsvarende risikomål for selskapsporteføljen.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at VaR-beregningen inkluderer tapsrisiko for opsjoner og at dersom aktiv risiko forventes å gi utslag i porteføljevolailitet, korrelasjon og avkastning, blir

dette hensyntatt i beregningstekniske forutsetninger. Finanstilsynet tar til etterretning at styret fra og med 2022 har innført en eksplisitt VaR-ramme for selskapsporteføljen.

Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved om styret i tilstrekkelig grad har gitt klare føringer for aktiv risiko. Finanstilsynet vurderte at denne risikoen var vesentlig i Oslo Pensjonsforsikring, jf. særlig det betydelige interne aksjemandatet som skal forvaltes med høy relativ volatilitet. Finanstilsynet registrerte at det var etablert rammer for aktiv risiko i enkeltmandater, men at disse ikke var fastsatt av styret. Styret hadde ikke fastsatt referanseindeksene. Etter Finanstilsynets oppfatning bør styret på overordnet nivå fastsette referanseindekser, jf. at slike referanseindekser er sentrale i å avgrense risikouniverset og som grunnlag for å følge opp aktiv risiko og avkastningsresultater.

Det følger av styrets svar at styret mener at rammer for aktiv risiko bør tildeles og følges opp på mandatnivå, og at dette per i dag er delegert til daglig leder. Styret påpeker at etter Oslo Pensjonsforsikrings modell forvaltes ikke pensjonsmidlene etter en "*referanseindeksmodell*" på grunn av et ønske om langsiktige investeringer i prosjekter og markeder uten et replikerbart, likvid og passivt investeringsalternativ. Finanstilsynet registrerer imidlertid at styret vil vurdere å utvide eksisterende liste over klassifisering av aktiva med beskrivelse av referanseindekser der det er relevant ved behandling av neste investeringsstrategi. Styret vil videre påse at dokumentasjonen eksplisitt omtaler effekten av total aktiv risiko i forutsetningene for beregning og styring av overordnet risiko. Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer at alle vesentlige risikoer er styrt og at forvalteres resultater løpende kan evalueres.

#### *Nærmere om derivater*

Av strategidokumentet bør det klart fremgå hvilke investeringsaktiviteter som er tillatte.

Finanstilsynet registrerte at foretaket har en omfattende bruk av derivater i kapitalforvaltningen, herunder et betydelig internt forvaltet opsjonsmandat. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for sin vurdering av risikoene knyttet til denne forvaltningen.

Det følger av styrets svar at foretaket bruker derivater til å effektivisere forvaltningen og at bruken vil variere ved behov. Styret opplyser at frem til første kvartal 2022 var den største delen av eksponeringen knyttet til tilpasning til virksomhetsreglene, men at denne eksponeringen ble avvirket ved innføring av bufferfond. Finanstilsynet kan ikke se at styret i sin redegjørelse direkte berører det etablerte opsjonsmandatet, men tar til etterretning at styret opplyser at foretakets bruk av derivater er godt forankret i styret og at styret vurderer at risikoene blir håndtert på en tilfredsstillende måte.

Finanstilsynet registrerte at tillatte derivater for intern forvaltning var relativt omfattende, men at flere typer tillatte derivater ikke var i aktiv bruk. Finanstilsynet er av den oppfatning at styret bør trekke tilbake ubenyttede fullmakter/rammer (som ikke har et rent sikringsformål), for å sikre at det til enhver tid er konsistens mellom etablerte retningslinjer og faktisk forvaltningspraksis.

Finanstilsynet registrerer at styret er enig i Finanstilsynets påpekning og at omfanget av forhåndsgodkjente derivater er endret til kun å omfatte aktivt brukte instrumenter. Finanstilsynet registrerer videre at det i tillegg er tydeliggjort prosedyrer for godkjenning og klarering av nye instrumenter gjennom risikostyringsfunksjonen, og at foretakets likviditetsstrategi er oppdatert til eksplisitt å omtale prosedyre for registrering og oppfølging av sikkerhetsstillelse.

Finanstilsynet kunne ikke se at foretaket har etablert styrevedtatte kvantitative rammer for derivater. Finanstilsynet stilte spørsmål om basisrisiko, herunder mulighet for høye bruttoposisjoner, er tilstrekkelig styrt.

Finanstilsynet registrerer at foretakets plasseringsretningslinjer for 2022 er oppdatert til å inkludere kvantitative rammer for deltajustert eksponering i aksjederivater. Styret fremhever at det følger av plasseringsretningslinjene at samvariasjonen mellom salgsposisjoner i derivater og eksisterende posisjoner skal være høy. Finanstilsynet tar til etterretning at styret på dette punktet vil tydeliggjøre sine føringer i plasseringsretningslinjene.

Finanstilsynet la til grunn at godkjente derivater kan håndteres i foretakets porteføljesystem og at foretaket, herunder aktuelle kontrollfunksjoner, har den kompetanse som kreves for å etablere en god og effektiv risikoovervåkning.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at Oslo Pensjonsforsikring har tilstrekkelig kompetanse til å håndtere godkjente derivater i foretakets porteføljesystem, og at aktuelle kontrollfunksjoner i første og andre linje har den kompetanse som kreves for å etablere en god og effektiv risikoovervåkning.

#### Nærmere om forhold relatert til kundevern

##### *Kostnader knyttet til kapitalforvaltningen*

Finanstilsynet viste til likelydende brev av 7. april 2021 (Pensjonsinnretningers behandling av forvaltningsvederlag ved plassering av kundemidler til forvaltning i fond). En viktig forutsetning i forsikringsvirksomhetsloven og dens regler om pristariffer og premier, er prinsippet om at pensjonsinnretningene selv må bære risikoen for eventuelle underskudd på kostnadsresultatet i et år, men at pensjonsinnretningene til gjengjeld har rett til alt overskudd på kostnadsresultatet. Dette må ses i sammenheng med gjeldende overskuddsmodell som prinsipielt skiller mellom overskudd på henholdsvis årets kostnadsresultat, avkastningsresultat og risikoresultat. Underskuddet på kostnadsresultatet kan ikke dekkes ved fradrag i de overskudd på avkastnings- eller risikoresultatet som skal fordeles mellom og tilordnes forsikringskontraktene. Pensjonsinnretningene har som hovedregel heller ikke rett til andel av overskudd på avkastnings- og risikoresultat. Dersom forvaltningskostnader blir avregnet mot den avkastning som er oppnådd, vil dette føre til at forsikringskundene dekker kostnader som ellers skulle vært betalt av pensjonsinnretningen.

Finanstilsynet registrerte at Oslo Pensjonsforsikring på tidspunktet for det stedlige tilsynet førte forvaltningshonorarer i verdipapirfond og alternative investeringsfond mv. som et fradrag i avkastningsresultatet. Finanstilsynet ba styret opplyse om praksis nå er endret i tråd med Finanstilsynets forståelse av regelverket slik det er kommunisert i likelydende brev 7. april 2021.

Finanstilsynet registrerer at styret i sitt svar opplyser at foretaket vil fastholde dagens praksis inntil lovforståelsen er endelig avklart. Finanstilsynet vil komme tilbake til dette i egen sak.

#### Styring av likviditetsrisiko mv.

##### *Likviditetsrisiko knyttet til derivater mv.*

Markedsuroen i 2020 medførte betydelige endringer i markedskurser og den historiske svekkelsen i den norske kronen medførte betydelig økning i krav om sikkerhet for inngåtte valutaderivater.



Finanstilsynet ba styret redegjøre nærmere for effekten av økte sikkerhets-/ marginkrav direkte for Oslo Pensjonsforsikring og for underliggende verdipapirfond, og om markedshendelsene i 2020 kunne håndteres innenfor foretakets etablerte system for likviditetsstyring. Finanstilsynet la til grunn at foretaket har evaluert sin likviditetsstrategi, herunder beredskapsplanen for likviditet, i lys av erfaringene fra 2020 og ba styret redegjøre for eventuelle endringer i foretakets likviditetsstyring.

Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at Oslo Pensjonsforsikrings beredskapsplan ble fulgt, og likviditetsstyringen fungerte etter hensikten under markedsuroen i 2020. Styret opplyser at det ble etablert tiltak blant annet i form av gjenkjøpsavtaler for å unngå salg av verdipapirer, men at det ikke var behov for å bruke gjenkjøpsavtalen eller selge verdipapirer for å oppfylle marginkravene. Finanstilsynet registrerer at erfaringen fra 2020 viste at de markedsbaserte scenarioene (stresstester) i foretakets likviditetsstrategi var for lave og at de som følge av dette er justert opp og foretakets retningslinjer for kontroll av likviditet har blitt oppdatert.

#### *Avtaler om sikkerhet knyttet OTC-derivatkontrakter - systemrisiko*

ESRB har anbefalt at finansielle og ikke-finansielle motparter som inngår OTC-derivatkontrakter som ikke er gjenstand for clearing gjennom en sentral motpart bør påse at risikostyringsmodellen ikke resulterer i plutselige og signifikante endringer i bilaterale marginkrav, eller krav til kvaliteten av sikkerheten når det finner sted nedgradering i kredittrating. Finanstilsynet ba foretaket om å vurdere sin etablerte risikostyringsmodell opp mot ESRBs anbefaling.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at Oslo Pensjonsforsikrings risikostyringsmodell og andre verktøy foretaket bruker er i tråd med ESRBs anbefaling.

#### 2.2.2 Organisering og ansvarsforhold

##### Etterlevelsesansvarlig på kapitalforvaltningsområdet (Compliance manager)

Finanstilsynet registrerte at Oslo Pensjonsforsikring har etablert en funksjon som etterlevelsesansvarlig (førstelinjekontrollfunksjon) på kapitalforvaltningsområdet. Finanstilsynet vurderer dette som god praksis. Compliance manager har foretakets investeringsdirektør som nærmeste leder. Finanstilsynet stilte spørsmål om funksjonen organisatorisk bør rapportere til foretakets finansdirektør for å sikre større grad av uavhengighet til utøvende enhet.

Det følger av styrets svar at Compliance Manager skal bistå investeringsdirektøren i å håndtere risiko og utforme og iverksette hensiktsmessige risikoreducerende tiltak og regelverksetterlevelse i foretakets kapitalforvaltningsavdeling. Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at det er viktig at funksjonen har nær tilknytning til den avdelingen den skal bistå i etterlevelsesarbeidet og at Compliance Manager derfor bør rapportere til investeringsdirektøren og ikke til finansdirektøren.

#### 2.2.3 Måling av risiko

##### Verdivurdering

Finanstilsynet har mottatt dokumentet "Verdsettelsesprinsipper for finansielle eiendeler". Dokumentet ble etablert 16. oktober 2021 av leder middle-/backoffice. Finanstilsynet la til grunn at sentrale prinsipper og forutsetninger for verdivurderingen er kjent og forstått av styret i Oslo Pensjonsforsikring.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at verdsettelsesprinsippene ble revidert av foretakets administrasjon og gjennomgått av styrets revisjonsutvalg i februar 2022.

Finanstilsynet registrerte i foreløpig rapport at det følger av foretakets regnskap for første kvartal 2022 at hele 43 prosent av eiendelene som føres til markedsverdi er klassifisert som nivå 3-eiendeler (ikke observerbare markedsdata). Finanstilsynet registrerte at foretaket i kvartalsrapporten oppgir at "illikvide aksjer og fond" (11,8 prosent av eiendelene per første kvartal 2022) har hatt en positiv avkastning på 4,6 prosent i første kvartal 2022, mens "likvide aksjer og fond" og "eiendom og infrastruktur" har hatt negativ avkastning. Finanstilsynet ba styret redegjøre for verddivurderingen av "illikvide aksjer og fond".

Det følger av styrets svar at "illikvide aksjer og fond" omfatter private equity, infrastruktur samt eiendomsfond og belånt eiendom. Styret opplyser at i henhold til foretakets verdsettelsesprinsipper verdsettes slike andeler primært basert på rapporterte verdier der private equity og infrastruktur oftest rapporteres med et etterslep på flere måneder. Styret opplyser at foretaket har vurdert muligheten for å utarbeide egne verdierestimer per rapporteringsdato i tilfeller der oppdaterte verdier ikke finnes, men at usikkerheten ved slike estimer vurderes å være stor. Styret er kjent med at enkelte andre livforetak utarbeider denne type estimer med bakgrunn i behov for å gjennomføre transaksjoner mellom ulike kunder/porteføljer. Styret kan ikke se at Oslo Pensjonsforsikring har et lignende behov og vurderer derfor at estimerte verdier er av mindre verdi for foretaket.

Finanstilsynet registrerer fra foretakets regnskap for andre kvartal at differansen mellom avkastningen i kategorien "illikvide aksjer og fond" og "likvide aksjer og fond" har økt ytterligere til 24,6 prosentpoeng. Finanstilsynet legger til grunn at styret sikrer at det etableres hensiktsmessige prosesser og metoder for verddivurdering som sikrer god risikostyring, korrekte solvensberegninger og hensiktsmessig regnskapsinformasjon. Finanstilsynet vil påpeke at dette er spesielt viktig når det er store endringer og usikkerhet i finansmarkedene.

#### 2.2.4 Overvåking og rapportering

##### Overvåking av resultater

Det følger av mottatt dokumentasjon at "evaluering av overordnede forvaltningsresultater gjøres på bakgrunn av rapportering og sammenligning mellom konkurrenter, budsjett og diskusjoner med ledelse og styret". Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret redegjøre for hvordan det systematisk overvåker administrasjonens forvaltningsresultater, herunder resultatene av aktiv bruk av etablerte frihetsgrader.

Styret redegjør i sitt svar for rapporteringen til styret. Styret fremhever at resultater knyttet til forvaltningen, herunder frihetsgrader, må vurderes over tid og sammen med forutsetninger for strategien. Styret opplyser at foretakets administrasjon har en utvidet gjennomgang med styret om forvaltningsresultat en gang årlig hvor nærmere analyser av resultatene blir gjennomgått og diskutert. Finanstilsynet registrerer at styret ser at praksisen for styrets overvåking av forvaltningsresultatene kan tydeliggjøres i styrende dokumenter og at dette vil bli oppdatert ved neste revisjon.

### Overvåking av etterlevelse

Etter Finanstilsynets vurdering bør styret jevnlig motta uavhengige kontrollrapporter som viser etterlevelse av alle rammer/retningslinjer fastsatt av styret. Styret mottar en månedsrapport og en mer detaljert kvartalsrapport som blant annet viser etterlevelse av etablerte rammer. Finanstilsynet registrerte at det for flere av rammene ikke fremgår hva som har vært rammeutnyttelsen, men kun en bekreftelse av at rammen er overholdt. Det var noe uklart for Finanstilsynet i hvilken grad disse rapportene utarbeides av medarbeidere/enheter som er uavhengige av de som utøver forvaltningen.

Det følger av styrets svar at rapporteringen utarbeides og kontrolleres av kapitalforvaltningsavdelingen, mens finansavdelingen kvalitetssikrer at balanseverdier og grunnlagsdata i porteføljesystemet er korrekte. Finansavdelingen sammenstiller og sender rapportene til styret. Finanstilsynet legger til grunn at rapportene utarbeides av medarbeidere som er uavhengige av de som utøver forvaltningen.

## **2.3 Forsikringsområdet**

### Strategidokumenter mv.

Finanstilsynet forventer at det foreligger en forsikringsstrategi som fungerer som et styringsverktøy for styret. Strategien bør klart etablere styrets risikotoleranse og inneholde et rammeverk for forsikringsrisiko med angivelse av risikorammer for de ulike forsikringsrisikoene. Forsikringsstrategien bør identifisere aktuelle forsikringsrisikoer, fastsette hvordan disse skal styres og måles samt hvordan utvikling av de ulike risikoer skal rapporteres til styret. Det bør gis klare føringer og retningslinjer for de tiltak som skal gjennomføres når rammene overskrides eller strategidokumentets øvrige retningslinjer fravikes.

Finanstilsynet registrerte at foretaket hadde utarbeidet retningslinjer for forsikringsrisiko, som har som formål å sikre styringen av forsikringsrisiko og motpartsrisiko knyttet til gjenforsikringsavtaler i Oslo Pensjonsforsikring og Oslo Forsikring. Retningslinjene var styrevedtatt i begge foretak. Retningslinjene omfattet roller og ansvar, beskrivelse av forsikringsrisiko, rammer for overtagelse av forsikringsrisiko, rammer for motpartsrisiko i gjenforsikring, krav til forsikringsteknisk beregningsgrunnlag, definerte risikorammer, måling og overvåking av forsikringsrisiko samt rapporteringsrutiner. Retningslinjene skal godkjennes av styret minst årlig.

Finanstilsynet registrerte at retningslinjene er styrebehandlet sammen med en rekke andre styrevedtatte dokumenter. Etter Finanstilsynets vurdering skal forsikringsstrategien stå sentralt som et av foretakets overordnede styringsdokument, og skal fungere som et styringsverktøy for styret. Det var uklart for Finanstilsynet om retningslinjene for forsikringsrisiko var tilstrekkelig forankret i styret, og om en retningslinje som deles med et annet foretak gir tydelige nok føringer fra styret til administrasjonen.

Styret viser i sitt svar til at rutinen for behandling av styrende dokumenter er endret og at retningslinjene for forsikringsrisiko nå er adskilt for hvert av foretakene. Finanstilsynet tar til etterretning at styret vurderer at retningslinjen for forsikringsrisiko er tilstrekkelig forankret i styret.

Finanstilsynet kunne ikke se at det foreligger en samlet og strukturert rapportering til styret av rammene i retningslinjen. I retningslinjen var det spesifisert at risikoeier har ansvar for å sikre overholdelse av risikorammene og vurdere risikoreducerende tiltak. Risikoeierne skal rapportere om risikoesponering og overholdelse av risikorammer til ansvarlig for aktuarfunksjonen.

Aktuarfunksjonen skal rapportere videre til risikostyringsfunksjonen som kvartalsvis skal rapportere til styret. Det var uklart for Finanstilsynet hvordan denne rapporteringen er gjennomført i praksis. Finanstilsynet registrerte at aktuarfunksjonen, i sin årlige rapport, har rapportert mot rammer fastsatt i retningslinjene. Det var uklart for Finanstilsynet om rapporteringslinjen fra risikoeier videre til aktuarfunksjonen og deretter til risikostyringsfunksjonen er effektiv, og om dette bidrar til å løfte temaene rundt forsikringsrisiko til styret.

Finanstilsynet registrerer at styret vurderer at styresaken om pristariff, aktuarfunksjonsrapporten og dokumentasjonen som fremlegges for revisjonsutvalget, samlet sett gir en grundig og tilstrekkelig gjennomgang av forsikringsrisikoen, og at styret opplever at det er en samlet og strukturert rapportering av rammene i retningslinjen. Finanstilsynet viser til tidligere punkt om uavhengig risikorapportering.

Etter Finanstilsynets vurdering bør alle deler av det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget inkluderes i forsikringsstrategien. Dette gjelder også administrasjonsreserve, beregningsrente for ny opptjening og avsetning for forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som ved regnskapsårets utgang ikke er meldt til eller ferdigbehandlet av foretaket. Finanstilsynet stilte videre spørsmål om styret bør fastsette et langsiktig mål for den gjennomsnittlige beregningsrenten i porteføljen. Gjennomsnittlig beregningsrente bør være et sentralt premiss i innretningen av livsforsikringsforetakets kapitalforvaltningsstrategi.

Finanstilsynet registrerer fra styrets svar at styret har utvidet innholdet slik at retningslinjen omfatter alle vesentlige deler av det forsikringstekniske beregningsgrunnlaget. Det følger videre av styrets svar at styret årlig vurderer den langsiktige gjennomsnittlige beregningsrenten gjennom styrebehandlingen av pristariffen i kollektiv pensjon. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

#### Øvrige forhold tilknyttet forsikringsområdet

##### *Beregning av risikoresultat*

Fra dokumentasjonen fremkom det at foretaket i enkelte situasjoner har hatt utfordringer med å skille mellom premie og risikokostnader knyttet til død, uførhet og opplevelse. Dette har medført at pensjonsrettigheter som har oppstått, og som skulle vært dekket med premie, har blitt innarbeidet i risikoresultatet. Finanstilsynet forventer at foretaket skiller mellom premier og risikokostnader slik at risikoresultatene fremover blir beregnet korrekt som de på forhånd beregnede risikopremier med fradrag for de faktiske risikokostnader. Risikopremiene skal beregnes etter gjeldende premieberegningssystem. Medlemsforetakenes pensjonsplaner og de til enhver tid ajourførte medlemsdataene ligger til grunn for beregningen. Det er pensjonsrettighetene som ligger til grunn for beregningen av risikopremiene som definerer og avgrenser risikoen pensjonsinnretningen dekker gjennom risikoresultatet. For andre pensjonsrettigheter som oppstår, og som foretaket ikke har kunnet premiesette på forhånd ut fra forsikringstekniske beregninger, skal det beregnes premie på det tidspunktet pensjonsrettighetene oppstår. Finanstilsynet la til grunn at foretaket har oppdaterte rutiner for ajourhold av medlemsbestanden og et forsikringsteknisk system som ivaretar dette.

Styret viser i sitt svar til at det skilles mellom premier og risikokostnader i beregning av risikoresultatene, og at disse blir korrekt beregnet etter gjeldende premieberegningssystem. Styret vurderer at dette imidlertid er et krevende område, ikke bare for Oslo Pensjonsforsikring, men for alle offentlige tjenstepensjonsordninger, når det i perioder skjer flere vesentlige endringer i rammeverket for pensjonsordningene slik tilfellet har vært de siste årene. Finanstilsynet registrerer

at det pågår et forbedringsarbeid på dette området med automatisk justering av de forsikringstekniske hendelsene i forsikringssystemet for å ivareta de seneste endringene i pensjonsregelverket. Finanstilsynet legger til grunn at forbedringsarbeidet innebærer at foretaket vil skille mellom premier og risikokostnader slik at risikoresultatene blir beregnet korrekt. Finanstilsynet tar til etterretning at forbedringsarbeidet vil ferdigstilles i løpet av 2022.

#### *Forhold knyttet til foretakets kjernesystem*

Finanstilsynet registrerte at foretaket har inngått avtale med ekstern leverandør av system i fellesskap med Oslo Forsikring AS. Finanstilsynet stilte spørsmål om et slikt avtaleforhold kan medføre uklarheter knyttet for eksempel til tilgangskontroll hos de ulike foretakene, informasjonsutveksling, håndtering av eventuelle misligheter og erstatninger, kostnadsfordeling, mv.

Finanstilsynet tar til etterretning at styret er enig i Finanstilsynets vurdering, og at det i 2022 blir inngått separate avtaler for Oslo Pensjonsforsikring og Oslo Forsikring AS.

Finanstilsynet registrerte at brukerdokumentasjonen for foretakets forsikringstekniske fagsystem ikke er oppdatert etter 2017, og at brukerdokumentasjonen ikke ser ut til å være tilpasset foretakets egen bruk av systemet. Finanstilsynet ba styret redegjøre for foretakets vedlikehold og utvikling av system- og brukerdokumentasjon for fagsystemet.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at det ikke er hensiktsmessig å dokumentere på samme måte som tidligere, både av hensyn til brukervennlighet og vedlikehold. Dokumentasjon av systemet gjøres på ulike måter avhengig av hvem dokumentasjonen skal være for og hva den skal brukes til. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket kontinuerlig arbeider med å finne hensiktsmessige metoder for å dokumentere, både for å sikre at dokumentasjonen er relevant, at den er lett tilgjengelig og er et dynamisk dokument.

Foretaket vurderte at nøkkelpersonrisikoen knyttet til foretakets forsikringstekniske fagsystem er høy. Dette gjaldt både ved jevnlig bruk av systemet, for eksempel i forbindelse med de kvartalsvise forsikringstekniske oppgjørene, og ved oppdateringer og utvikling av systemet. Finanstilsynet ba styret redegjøre for hvordan styret innretter foretaket for å redusere nøkkelpersonrisikoen og utvikle foretakets egen kompetanse om kjernesystemet.

Styret fremhever i sitt svar at styret har behandlet denne problemstillingen ved flere anledninger og minst årlig. Styret vurderer at opprettelsen av et kjerneteam med aktuarer, jurister, pensjonsspesialister og IT-utviklere under én ledelse, anses å redusere nøkkelpersonrisikoen over tid. Finanstilsynet registrerer at daglig leder har fastsatt mandatet for teamets arbeid og følger opp arbeidet som leder for teamets referansegruppe.

## **2.4 Tekniske avsetninger mv.**

### **2.4.1 Validering**

Finanstilsynet forstod det slik at det hvert kvartal avholdes valideringsmøter, hvor risikoeier i førstelinjen presenterer valideringsrapporter og diskuterer disse med risikostyringsfunksjonen og aktuarfunksjonen. Finanstilsynet oppfattet dette som en del av prosessen for fastsettelse av forutsetninger. Det var imidlertid uklart for Finanstilsynet i hvilken grad det finner sted en uavhengig validering av modeller og forutsetninger. Dette gjaldt særlig sentrale beregningsforutsetninger og modeller som i liten grad var omtalt i aktuarfunksjonens rapport, som

f.eks. den sentrale forutsetningen om dynamisk rentegarantipremie. Finanstilsynet anser at de mest sentrale forutsetningene må vektlegges sterkest i valideringen, og at disse kan identifiseres ved hjelp av sensitivitetsanalyser der det benyttes alternative forutsetninger.

I foretakets beregning av tekniske avsetninger er det foretatt enkelte vesentlige forenklinger. Bruk av slike forenklinger stiller krav til validering. Foretaket må løpende validere at modellene er velegnet og at forenklingene gir tilstrekkelig gode approksimasjoner under endrede markedsforhold eller ved endringer i risiko som må anses som vesentlige. Foretaket må ha en systematisk prosess for å følge opp resultatene av valideringen.

Styret viser i sitt svar til at Oslo Pensjonsforsikring har en svært stabil virksomhet, med få endringer i kunder og produkter, og at det vurderes løpende, og spesielt i kvartalsvise valideringsmøter, hvorvidt modellene fortsatt er velegnet. Styret vurderer, gitt stabilitet i produkter og kunder, at vesentlige endringer ikke vil være hyppige. Styret viser til at uavhengig validering av modeller og forutsetninger utføres ved vesentlige endringer av aktuarfunksjon og internrevisor.

Finanstilsynet vil bemerke at kravet til uavhengighet i validering ikke bare gjelder ved større endringer, men også i den regelmessige valideringen av om gjeldende modeller og forutsetninger fortsatt er velegnet. Finanstilsynet legger til grunn at den regelmessige uavhengige valideringen legger særlig vekt på de mest sentrale forutsetningene, herunder om de anvendte forenklingene gir tilstrekkelig gode approksimasjoner under endrede markedsforhold.

#### 2.4.2 Overordnet om dokumentasjon

I forbindelse med stedlig tilsyn i 2017 bemerket Finanstilsynet at foretaket bør ha retningslinjer som angir hvilken dokumentasjon som skal foreligge og hvem som er ansvarlig. Etter det Finanstilsynet kunne se manglet foretaket fortsatt retningslinjer som forankrer det overordnede ansvaret for utvikling og vedlikehold av dokumentasjonen.

Finanstilsynet påpekte i foreløpig rapport at de viktigste forutsetningene i beregningen av tekniske avsetninger bør identifiseres og fremheves slik at styret kan ta stilling til dem før de fastsettes og benyttes i beregningene. Foretaket bør i større grad ha en systematisk metode for å identifisere de viktigste forutsetningene f.eks. ved bruk av sensitivitetsanalyser, og fremlegge disse slik at styret kan ha et forhold til hvor sensitivt nivået på tekniske avsetninger og foretakets solvens er for endringer i sentrale forutsetninger.

Finanstilsynet registrerer at styret tar Finanstilsynets merknad til etterretning, og at foretaket vil innføre dokumentasjon som behandler de viktigste forutsetningene som legges til grunn i beregning av tekniske avsetninger. Finanstilsynet tar til etterretning at det legges opp til utvikling av dokumentasjon som vil gi en samlet oversikt over ledelsestiltak som legges til grunn for solvensberegningene. Finanstilsynet kan ikke se at styret har besvart punktet om retningslinjer som forankrer ansvaret for utvikling og vedlikehold av dokumentasjonen, men legger til grunn at foretaket vurderer å fastsette slike retningslinjer.

#### 2.4.3 Forutsetninger

##### Dødelighetsforutsetninger

Oslo Pensjonsforsikring fastsetter dødelighetsforutsetninger i beste estimat basert på årlige vurderinger av både antall døde og økonomisk effekt av dødeligheten. Beste estimats dødelighet

vurderes også opp mot risikoresultatene i regnskapet. Vurderingene gjennomføres på overordnet nivå for hele den kollektive medlemsbestanden. Etter Finanstilsynets vurdering bør dødelighet analyseres jevnlig på et mer detaljert nivå. Finanstilsynet registrerte at aktuarfunksjonen også anbefalte gjennomføring av analyse av foretakets egne dødelighetsdata. Gjennom slike analyser vil man få oversikt over dødelighet for ulike aldersgrupper, kjønn og forskjell i dødelighet mellom ulike grupper av medlemsbestanden.

Styret viser i sitt svar til at foretaket arbeider med å videreutvikle både dødelighets- og uføreanalysene i bestanden. Ved hjelp av disse analysene vil det kunne trekkes konklusjoner om hvorvidt forutsetningene til bruk ved beregningene av beste estimat er tilstrekkelig gode, eller om disse bør endres. Sensitiviteten i estimatene vil også bli gjennomgått. Finanstilsynet tar styrets svar til etterretning.

Finanstilsynet registrerte i foreløpig rapport at foretaket for dødelighetsfremskrivningene bruker K2013 uten de marginene Finanstilsynet har lagt til bl.a. for å ta hensyn til at dødelighetsnedgangen må forventes å bli høyere i forsikringsbestanden enn i befolkningen ellers. Finanstilsynet ba styret redegjøre for bakgrunnen for dette valget.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at Oslo Pensjonsforsikring benytter beste estimat i beregningene av tekniske avsetninger. Det tas hensyn til at nivådødeligheten er noe lavere i forsikringsbestanden enn i befolkningen som helhet, og styret anser det som rimelig å forvente at den relative dødelighetsforbedringen over tid vil være tilsvarende i forsikringsbestanden som i den generelle befolkningen. Styret viser til at forsikringsbestanden utgjør en vesentlig del av befolkningen, noe som gjør at eventuelle mindre relative forskjeller i utviklingen ikke vil få vesentlige konsekvenser for beregningene.

Finanstilsynet gjentar at marginen på 10 prosent på SSBs mellomalternativ i K2013 ble lagt til blant annet for å ta hensyn til at dødelighetsnedgangen må forventes å bli høyere i forsikringsbestanden enn i befolkningen ellers. Finanstilsynet presiserer at det ikke er for å utgjøre en sikkerhetsmargin at denne marginen ble innarbeidet i K2013. Finanstilsynet vil påpeke at det er stor usikkerhet knyttet til forutsetninger om dødelighetsutvikling. SSB viser også til denne usikkerheten i sine befolkningsframskrivninger. Etter Finanstilsynets vurdering tilsier dette at på dette området bør ikke foretakene innarbeide fortjenestemarginer i forhold til pristarifffen på en slik måte at fortjenestemarginene bidrar til økt solvenskapitaldekning. Finanstilsynet ber styret revurdere forutsetningen om utvikling i framtidig dødelighet.

#### 2.4.4 Modellering av økonomiske scenarier

##### Forutsetning om dynamisk rentegarantipremie

Oslo Pensjonsforsikring antar at rentegarantipremien justeres slik at den over tid dekker nåverdien av fremtidig belastning på egenkapitalen. Denne likevektspremien antas av forenklingshensyn å være lik i alle scenarier. Denne antagelsen brukes også for stressscenarier, slik at rentegarantipremien etter et stress reguleres til ny beregnet verdi av fremtidige rentegarantikostnader etter stresset.

Forutsetningen om full inndekning fra rentegarantipremien har svært stor betydning for foretakets solvenskapitaldekning. Ved prisfastsettelsen ønsker imidlertid foretaket å unngå brå endringer i rentegarantipremien. I de mest negative scenarioene med svak avkastning vil det derfor i realiteten

ta noe tid før rentegarantipremien er tilpasset et nytt og høyt nivå. Etter Finanstilsynets vurdering burde dette vært hensyntatt i solvensberegningene (både i beregningen av tekniske avsetninger og i kapitalkravsberegningene).

Forsinkelsen i tilpasningen av rentegarantipremien innebærer at sannsynligheten for å motta full inndeckning av negative renteresultat i praksis vil være scenarioavhengig, slik at foretakets samlede mottatte rentegarantipremie over alle fremtidige scenarier ikke fullt ut vil tilsvare foretakets samlede negative renteresultat. Etter Finanstilsynets vurdering burde foretaket ha validert forutsetningen for å estimere effekten av forsinkelsen i tilpasningen av rentegarantipremien. Resultatene av en slik validering kan danne grunnlag for justering av forutsetningen. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om forutsetningen i større grad kan gjenspeile hvordan rentegarantipremien faktisk fastsettes i hvert enkelt år for hvert scenario, slik at det kan innarbeides realistiske forutsetninger om øvre grenser for årlig økning i rentegarantipremien.

Det følger av styrets svar at styret vurderer og vedtar utformingen av ledelsestiltaket dynamisk rentegarantipremie årlig i forbindelse med ORSA og gjennomgang av sentrale forutsetninger i solvensberegningene. Styret viser til at praksisen med å endre rentegarantipremien gradvis både ved økning og reduksjon, kan resultere i at rentegarantipremien i perioder vil kunne ligge både under og over beregnet likevektpremie. Effekten vil kunne være positiv og negativ, og i sum har dette så langt ifølge styret vært vurdert å ikke ha vesentlig effekt på kapitalkravet.

Finanstilsynet registrerer at foretaket vil gjennomføre validering av forutsetningen og eventuelt justere solvensberegningen i tråd med Finanstilsynets synspunkter. Finanstilsynet legger til grunn at realistiske forutsetninger om fremtidig rentegarantipremie innarbeides i foretakets solvensberegninger.

#### *Økonomisk scenariogenerator (ESG)*

Oslo Pensjonsforsikring bruker ESG-modell fra ekstern leverandør. Høsten/vinteren 2020/2021 gjennomførte Finanstilsynet en nivåundersøkelse for tekniske avsetninger i livsforsikringsbransjen. Undersøkelsen var basert på data fra livsforsikringsforetakenes Solvens II-beregninger per 31. desember 2019. ESG, både for porteføljen totalt sett og for særskilte aktivaklasser, var en del av undersøkelsen. Undersøkelsen viste at foretaket modellerer en relativt lav varians for kort risikofri rente, aksjer, obligasjoner og eiendom sammenlignet med de andre foretakene, og at forskjellen blir spesielt tydelig for lengre tidshorisonter. Resultatene indikerer at Oslo Pensjonsforsikring benytter en ESG-modell og en kalibrering som simulerer avkastninger med et relativt snevert utfallsrom for lengre tidshorisonter. Det var uklart for Finanstilsynet i hvilken grad dette er et resultat av bevisste valg av modeller og/eller kalibrering.

Styret viser i sitt svar til at resultatene fra foretakets økonomiske scenariogenerator valideres hvert kvartal for å sikre at de per aktivaklasse og samlet har de ønskede egenskaper for risikonøytralitet, volatilitet og korrelasjon. Ved simulering av aksjeavkastning benytter foretaket implisitt volatilitet de første årene og empirisk volatilitet på lengre sikt. Styret påpeker videre at aktivaklassene i Finanstilsynets undersøkelse ikke korresponderer helt med inndelingen i foretakets ESG. Finanstilsynet har sendt ut en ny undersøkelse hvor det skal svares basert på data fra 31. desember 2021. Etter Finanstilsynets vurdering vil den nye undersøkelsen gjøre det enklere å sammenligne volatiliteten på ulike tidssteg for de ulike aktivaklassene på tvers av livsforsikringsforetakene. Finanstilsynet vil benytte denne undersøkelsen for videre oppfølging av foretakets ESG.



### Forenklet inndeling i modellpunkter

Oslo Pensjonsforsikring opplyser å ha ca. 25-30 kunder for offentlig tjenestepensjon. Finanstilsynet forstod foretakets dokumentasjon slik at det benyttes kun ett modellpunkt i resultatsimuleringen av kollektiv pensjon, basert på gjennomsnittlig rentegaranti og gjennomsnittlig nivå på tilleggsavsetninger. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål ved om foretakets bruk av modellpunkt sikrer at resultatfremskrivningen reflekterer den underliggende forpliktelsen og risikoen i tilstrekkelig grad. Spørsmålet aktualiseres ytterligere etter introduksjonen av det nye kundefordelte bufferfondet. Bruk av gjennomsnittstall for ett modellpunkt bidrar til å undervurdere den faktiske variasjonen i de underliggende forpliktelsene, noe som kan undervurdere det samlede nivået på tekniske avsetninger.

En gruppering i modellpunkter kan være en hensiktsmessig forenkling i beregningen av tekniske avsetninger, men eventuelle forenklinger som systematisk undervurderer nivået på tekniske avsetninger kan etter Finanstilsynets vurdering ikke benyttes. Foretaket må derfor regelmessig validere at forenklingen ikke undervurderer nivået på tekniske avsetninger under gjeldende eller endrede markedsforhold.

Styret viser i sitt svar til at foretakets kunder har hatt små forskjeller i bufferkapital og gjennomsnittlig rentegaranti, og mener at ett modellpunkt har gitt tilstrekkelig gode estimater på verdien av rentegarantien. Finanstilsynet registrerer imidlertid at styret er enig i at dette kan forandre seg med bakgrunn i det kundefordelte bufferfondet og gradvise, systematiske endringer i kundenes gjennomsnittlige rentegaranti. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket vil utvidede beregningene, slik at verdien av rentegarantien for hver enkelt kunde kan beregnes separat og at utviklingsarbeidet for dette vil være ferdigstilt i løpet av inneværende år.

### Plan for fremtidige ledelsestiltak

Fremtidige ledelsestiltak kan kun tas hensyn til i beregningene dersom de anses som realistiske i henhold til kravene i artikkel 23 i forordning (EU) 2015/35. Finanstilsynet forventer at foretakets handlingsregler er klart forankret i foretakets styrende dokumenter. Styret har vedtatt bruk av dynamisk rentegarantipremie som et ledelsestiltak gjennom ORSA-prosessen. Etter Finanstilsynets vurdering bør alle ledelsestiltak som forutsettes i solvensberegningene forankres i et samlet dokument for fremtidige ledelsestiltak. Dette dokumentet bør dekke alle fremtidige ledelsestiltak, også handlingsregler for rebalansering og årsoppgjørdisposisjoner samt justering av administrasjonspremier etter kostnadsstress. I planen bør effekten av de ulike tiltakene omtales og kvantifiseres, slik at det er klart for styret hvor stor effekt de forutsatte ledelsestiltakene har på foretakets beregnede solvenskapitaldekning. For de viktigste tiltakene bør det gjengis sensitivitetsanalyser ved bruk av alternative forutsetninger.

Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket vil utarbeide et samlet dokument for fremtidige ledelsestiltak i tråd med tilsynets vurdering.

#### 2.4.5 Beregning av solvenskapitalkravet

##### Forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet

Oslo Pensjonsforsikring benytter flere forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet. Finanstilsynet vil generelt påpeke at foretaket kun kan benytte forenklete metoder som er angitt i regelverket, og kun dersom vilkårene for dette er oppfylt. Forenklete metoder utover dette kan ikke

benyttes. Finanstilsynet legger til grunn at mindre forenklinger i datagrunnlaget e.l. heller ikke kan benyttes dersom de undervurderer nivået på solvenskapitalkravet.

Finanstilsynet påpekte etter stedlig tilsyn i 2017 at foretakets bruk av en forenklet metode for beregning av renterisiko ikke er i samsvar med regelverket. Finanstilsynet tok til etterretning at kontantstrømbasert beregning av rentestress på aktivasiden var under utvikling av systemleverandør, og at foretaket ikke vil benytte forenklingen når dette var ferdigstilt. Etter det Finanstilsynet forstod benyttes imidlertid forenklingen fortsatt.

Det følger av styrets svar at foretaket fortsatt benytter durasjonsbasert rentestress på aktivasiden, og at forskjellen i stress vurderes til å ikke være signifikant. Finanstilsynet vil igjen påpeke at regelverket kun tillater bruk av enkelte spesifiserte metoder i beregningen av kapitalkravet, og at foretak ikke kan benytte egne forenklinger utover disse. Dette gjelder uavhengig av om forenklingen vurderes å ha liten effekt. Finanstilsynet legger derfor til grunn at foretaket tilpasser seg slik at det fremover beregner renterisiko i samsvar med regelverket.

Foretaket benytter flere andre forenklinger i beregningen av solvenskapitalkravet. Finanstilsynet har notert at investeringer i belånte eiendomsselskaper behandles som type 2-aksjer. For slike investeringer skal det benyttes gjennomskjæring dersom det er mulig, slik at eiendoms-eksponeringen behandles som eiendomsrisiko. I beregningen av uførerisiko har foretaket benyttet for lavt stress det første året, slik at kapitalkravet blir undervurdert. Finanstilsynet anser at foretaket systematisk bør gjennomgå beregningene av solvenskapitalkravet for å sikre at metodene som benyttes er i samsvar med regelverket.

Det følger av styrets svar at styret vurderer at forenklingene ikke merkbart påvirker beregningen av kapitalkravet. Styret opplyser at foretaket fremover vil benytte gjennomlysning på belånte eiendomsselskaper der det er mulig. Styret redegjør videre for at beregningen av uførerisiko er korrigert, slik at det ikke lenger brukes for lav sats det første året. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket periodisk vil gjennomgå metodene for å sikre at de er i samsvar med regelverket.

#### Beregning av kapitalkrav for opplevelsesrisiko

I beregningen av opplevelsesrisiko har Oslo Pensjonsforsikring antatt at levealdersjustering av pensjonsytelsene vil redusere effekten av levealderstresset. Finanstilsynet påpekte at den isolerte effekten av endringer i levealderjusteringen ikke er å anse som del av virksomhetens risikoresultat. Effekten av endringer i levealdersjusteringen skal gjøres opp mot premiefond.

Finanstilsynet registrerer at styret er enig i Finanstilsynets vurderinger av behandlingen av levealdersjusteringen. Styret viser til at i regnskapet føres effektene av levealdersjustering mot premiefond eller belastes som premie. Ifølge styret har foretaket startet arbeidet med å korrigere beregningene for å sørge for at endringer i levealdersjusteringen blir behandlet på samme måte i beregningene av tekniske avsetninger. Finanstilsynet legger til grunn at korrigeringen i beregningene, i tillegg til tekniske avsetninger, også omfatter beregningene av kapitalkrav. Finanstilsynet tar til etterretning at arbeidet forventes ferdigstilt i løpet av inneværende år.

#### Behandling av strategiske deltakerinteresser

Oslo Pensjonsforsikrings datterforetak Oslo Forsikring AS behandles som en strategisk aksjeinvestering i samsvar med artikkel 171 i forordning (EU) 2015/35. Finanstilsynet har i

merknader etter stedlig tilsyn i 2017 lagt til grunn at foretaket dokumenterer at de aktuelle investeringene oppfyller kriteriene angitt i artikkel 171, herunder at verdien av investeringen forventes å være vesentlig mindre volatil i de neste tolv månedene enn verdien av andre aksjer. Finanstilsynet stilte spørsmål ved om dette kriteriet er oppfylt for datterforetak som er forsikringsforetak. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport om styrets kommentarer, samt dokumentasjon på at ovennevnte vilkår anses oppfylt for eierskapet i Oslo Forsikring.

Styret viser i sitt svar bl.a. til at forsikringsrisikoen er begrenset i Oslo Forsikring gjennom et betydelig gjenforsikringsprogram. Styret viser videre til beregninger av den historiske volatiliteten for endring i Solvens II-verdien av egenkapitalen i Oslo Forsikring som viser at den beregnede volatiliteten er vesentlig lavere enn observert volatilitet på aksjer generelt. Finanstilsynet tar til etterretning at styret på grunnlag av kapitalisering, allokering og gjenforsikringsprogram mener at verdien av investeringen i Oslo Forsikring forventes å være vesentlig mindre volatil de neste 12 månedene enn verdien av andre aksjer.

\*\*\*

Finanstilsynet ber om å motta kopi av protokollen fra styremøtet hvor Finanstilsynets tilsynsrapport blir behandlet. Kopi av tilsynsrapporten bes sendt til valgt revisor.

For Finanstilsynet

Runa Kristiane Sæther  
seksjonssjef

Runar Elvsborg  
senior tilsynsrådgiver

*Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.*